

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä helmikuuta 2009 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (HE 12/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Pekka Järvinen ja lakimies Elina Hypönen, sosiaali- ja terveysministeriö

- ylijohtaja Jukka Männistö ja johtaja Jussi Holmalahti, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- osastopäällikkö, läänin sosiaali- ja terveysneuvos Esa Ellala, Etelä-Suomen lääninhallitus
- toiminnanjohtaja Mikael Söderlund, Suomen Sairaankuljetusliitto ry, edustaen Terveystieteiden tutkimuskeskusta

Lisäksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisestä terveydenhuollosta annettua lakia. Ehdotuksella muutettaisiin säännöksiä, jotka koskevat yksityisen terveydenhuollon harjoittamista myönnettävää lupaa. Voimassa olevan lain mukaan lääninhallitus myöntää luvan alueellaan toimivalle yksityiselle palvelujen tuottajalle. Ehdotuksen mukaan luvan myöntäisi joko lääninhallitus tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira). Lääninhallitusten ja Valviran välisestä toimivallasta lupa-asioissa säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkoituksena on, että jatkossa Valvira myöntäisi luvat kahden tai useamman läänin alueella

toimiville palvelujen tuottajille. Siirtyminen yhden valtakunnallisen luvan järjestelmään vähentäisi palvelujen tuottajille ja viranomaisille lupamenettelystä aiheutuvaa hallinnollista työtä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevassa laissa olevat maininnat Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta muutetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoksi. Terveystieteiden tutkimuskeskus lakkautettiin ja sen tehtävät siirtyivät vuoden 2009 alusta lupa- ja valvontavirastolle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakiehdotuksen tarkoituksena on vähentää terveyspalvelujen tuottajille ja viranomaisille aiheutuvaa hallinnollista työtä mahdollistamalla valtakunnallisten toimilupien myöntäminen. Luvat myöntää jatkossa joko lääninhallitus tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) asetuksella säädettävän toimivallan jaon mukaisesti. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Palvelujen tuottajat ovat nykyisin joutuneet hakemaan luvan erikseen jokaiselta lääninhallitukselta sen alueella tapahtuvaa toimintaa varten. Lääninhallitusten vaatimukset luvan myöntämiseksi ovat valiokunnan saaman selvityksen mukaan jossain määrin poikenneet toisistaan, minkä vuoksi valtakunnallisen luvan käyttöön ottaminen yksinkertaistaa menettelyä palvelujen tuottajien kannalta. Valiokunnan käsityksen mukaan valtakunnallisilla ohjeilla ja laatusuosituksilla tulee lisäksi pyrkiä yhdenmukaistamaan alueellisten viranomaisten käytäntöjä.

Keskitetyn luvan ja siihen liittyvien muiden päätösten, kuten vastaavan johtajan hyväksymisen, luvan muutosten ja luvan peruutuksen tekeminen Valvirassa vähentää jonkin verran lääninhallitusten työtä. Esityksen mukaan valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä mahdollisesti arvioidaan, voidaanko valtakunnallisen luvan myöntäminen antaa aluehallintoviranomaisen tehtäväksi. Palvelujen tuottajien valtakunnallinen valvonta on Valviran vastuulla, mutta valvonnan onnistuminen vaatii saumatonta yhteistyötä lääninhallitusten kanssa. Lääninhallitusten osallistuminen valvontaan edellyttää toimivaa tiedonkulkua Valviran ja lääninhallitusten välillä. Lääninhallitusten työ ei vähene siltä osin kuin on kyse toimitilojen tarkastuksista ja palvelujen tuottajien alueellisesta valvonnasta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että lääninhallitusten resurssien riittävydestä huolehditaan.

Kahdessa tai useammassa toimipaikassa toimivilla palvelujen tuottajilla tulee olla toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi vastaavan johtajan hyväksymä kirjallinen omavalvontasuunnitelma. Lakiehdotuksen 6 §:n mukaan Valvira voi antaa ohjeita omavalvontasuunnitelman sisällöstä ja laatimisesta. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt tällaisia säännöksiä tarpeettomina, koska viranomainen voi laissa säädetyн tehtävänsä alalla antaa ohjeita ilman eri valtuutustakin. Perustuslakivaliokunta on lisäksi katsonut tällaisten säännösten olevan omiaan hämärtämään lain nojalla annettavaan viranomaismääräykseen sisältyvien velvoittavien oikeussääntöjen ja suositusluonteisten ohjeiden välistä eroa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää valvontaviranomaisten käytäntöjen yhtenäistämistä tältäkin osin tärkeänä ja ehdottaa, että 6 §:n säännös Valviran oikeudesta antaa ohjeita muutetaan oikeudeksi antaa määräyksiä asiasta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 6 § muutettuna seuraavasti:

6 §

Vastaavan johtajan tehtävät

Vastaava johtaja vastaa siitä, että terveydenhuollon palveluja annettaessa toiminta täyttää sille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetetut vaatimukset. Palvelujen tuottajan toimiessa useammassa kuin yhdessä toimipaikassa vastaavan johtajan on laadittava toiminnan laadun varmistamiseksi palvelujen tuottajan ja sen erillisten toimipaikkojen toiminnan kattava omavalvontasuunnitelma. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavi-

rasto voi antaa *määräyksiä* omavalvontasuunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

— — — — —
Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Päivi Räsänen /kd
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Anni Sinnemäki /vihr
jäs.	Risto Autio /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Marjaana Koskinen /sd	Lenita Toivakka /kok
	Jukka Mäkelä /kok	Erkki Virtanen /vas
	Håkan Nordman /r	vjäs. Tapani Mäkinen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.